

แหล่งเงินทุนสำหรับนิสิต

แหล่งที่มาของเงินทุนสำหรับนิสิตที่ใช้ในการศึกษาระดับอุดมศึกษา สามารถจำแนกได้เป็น 2 แหล่งสำคัญ ได้แก่

1. แหล่งเงินทุนจากภายในครอบครัว เช่น บิดา มารดา ผู้ปกครอง พี่น้อง หรือ ญาติ

2. แหล่งเงินทุนจากภายนอกครอบครัว เช่น ทุนการศึกษา รายได้จากการทำงาน การกู้ยืมจากสถาบันการเงิน และมีใช้สถาบันการเงิน การกู้ยืมนอกระบบ เป็นต้น

แหล่งเงินทุนสำหรับนิสิตที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีนั้น ส่วนใหญ่จะมาจากแหล่งเงินทุนภายในครอบครัว โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยเงินทุนจากแหล่งภายนอกอื่น ๆ แต่สำหรับนิสิตที่ครอบครัวมีปัญหาทางการเงินนั้น แหล่งเงินทุนจากภายนอกครอบครัวจะเป็นแหล่งเงินทุนสำคัญที่สามารถช่วยเหลือให้นิสิตมีโอกาสที่จะศึกษาเล่าเรียนต่อไป แหล่งเงินทุนจากภายนอกครอบครัวที่สำคัญ ซึ่งจะได้กล่าวถึงในบทนี้ ได้แก่ ทุนการศึกษา รายได้จากการทำงานพิเศษ และบริการสินเชื่อเพื่อการศึกษา

ทุนการศึกษา

ทุนการศึกษาเป็นแหล่งเงินทุนสำคัญสำหรับนิสิตที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีนัก ในแต่ละปีมหาวิทยาลัยได้นำเงินทุนจากแหล่งต่าง ๆ มาจัดสรรเป็นทุนการศึกษาเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม ทุนการศึกษาโดยส่วนใหญ่ที่จัดสรรให้โดยมหาวิทยาลัย จะมีวัตถุประสงค์สำคัญที่จะช่วยเหลือนิสิตที่เรียนดี แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ และจำนวนเงินที่จัดสรรให้ ก็จะแตกต่างกันไปตามประเภทของทุน ทุนบางประเภทนอกจากจะเป็นค่าเล่าเรียนและอุปกรณ์การศึกษาที่จำเป็นแล้ว ยังเพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายส่วนตัวอื่น ๆ เช่น ค่าที่พักอาศัย ค่าอาหารอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ยังคงมีทุนบางประเภทซึ่งครอบคลุมเพียงค่าใช้จ่ายในการศึกษาเท่านั้น ทำให้ผู้รับทุนต้องใช้จ่ายเงินจากแหล่งอื่น ๆ ประกอบด้วย

สำหรับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดให้มีหน่วยงานสำหรับรับผิดชอบการจัดสรรทุนการศึกษาให้แก่ผลิตคณะต่าง ๆ โดยจำแนกออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1. ระดับปริญญาบัณฑิต หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ งานบริการและสวัสดิการ ฝ่ายกิจการนิสิต

2. ระดับบัณฑิตศึกษา หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ ฝ่ายสารนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย

ระดับปริญญาบัณฑิต หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ งานบริการและสวัสดิการ ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

1. ให้คำปรึกษาแก่นิสิตซึ่งประสบปัญหาด้านทุนการศึกษา ปัญหาในเรื่องที่พัก และแนะนำแนวทางปฏิบัติในการขอรับทุนการศึกษา การขอรับบริการห้องพัก รวมทั้งการขอรับบริการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

2. ควบคุม ดูแล เรื่องเงินทุนการศึกษา ซึ่งมหาวิทยาลัยจัดสรรให้ผลิตคณะต่าง ๆ เงินบริจาคซึ่งมีผู้มีจิตศรัทธามอบเป็นทุนการศึกษาโดยให้มหาวิทยาลัยจัดหาแสดงผล ตลอดจนเงินทุนการศึกษาจากผู้บริจาคเป็นรายปี

3. ควบคุมดูแลการให้บริการด้านห้องพักสำหรับนิสิตที่มีความจำเป็นในเรื่องการพักอาศัย

4. ควบคุมดูแลการให้บริการเพื่อการเรียนวิชาทหาร การขอยกเว้นการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการ การขอยกเว้นการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการสำหรับนิสิต

5. ดูแลรับผิดชอบการให้บริการอื่น ๆ เช่น การลดค่าโดยสารรถไฟ สำหรับนิสิตกลับไปเยี่ยมภูมิลำเนา การเดินทางเป็นหมู่คณะ การลดค่าโดยสารเครื่องบินสำหรับนิสิต

6. รับผิดชอบงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยที่ได้รับมอบหมายเป็นครั้งคราวในโอกาสต่าง ๆ

เงินทุนที่ฝ่ายกิจการนิสิตได้นำมาจัดสรรเป็นทุนการศึกษาสำหรับนิสิตนั้น มีที่มาจาก 3 แหล่งสำคัญ ดังนี้¹

¹จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ฝ่ายกิจการนิสิต, รายงานประจำปี (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535) หน้า 14.

1. เงินงบประมาณผลประโยชน์
2. ดอกผลจากเงินทุนที่มีผู้บริจาคเป็นเงินต้นไว้
3. เงินทุนที่มีผู้บริจาคให้เป็นรายปี

ในแต่ละปี เงินงบประมาณผลประโยชน์ของมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นรายได้อันเกิดจากการให้เช่าที่ดินเพื่อการพาณิชย์ จะถูกนำมาจัดสรรเป็นเงินทุนอุดหนุนการศึกษา 2 ประเภท คือ

1. เงินทุนอุดหนุนการศึกษายกเว้นค่าหน่วยกิต
2. เงินทุนอุดหนุนการศึกษา 3% (ของจำนวนนิสิตในขณะนั้น)

จำนวนเงินงบประมาณผลประโยชน์ที่มหาวิทยาลัยนำมาจัดสรรเป็นทุนการศึกษา และจำนวนนิสิตที่ได้รับทุนซึ่งจัดสรรมาจากเงินงบประมาณผลประโยชน์ แสดงไว้ในตารางที่ 3.1 และ 3.2 ตามลำดับ

ตาราง 3.1 จำนวนเงินอุดหนุนของฝ่ายกิจกรรมนิสิตที่ได้รับจากเงินงบประมาณผลประโยชน์

ประเภท ปี	เงินทุนอุดหนุนการศึกษา ยกเว้นค่าหน่วยกิต (บาท)	เงินทุนอุดหนุนการศึกษา (บาท)	รวม (บาท)
2531	1,000,000	500,000	1,500,000
2532	1,500,000	500,000	2,000,000
2533	1,500,000	500,000	2,000,000
2534	1,500,000	575,000	2,075,000
2535	1,500,000	500,000	2,000,000
2536	2,000,000	575,000	2,575,000
2537	3,500,000	1,000,000	4,500,000

ที่มา ฝ่ายวางแผนงานและพัฒนา สำนักงานอธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.2 จำนวนนิสิตที่ได้รับทุนยกเว้นค่าหน่วยกิตและทุนอุดหนุนการศึกษาของมหาวิทยาลัย

คณะ	ปี 2532		2533		2534		2535		2536	
	ทุนยกเว้น ค่าหน่วยกิต	ทุนอุดหนุน (3%)	ทุนยกเว้น ค่าหน่วยกิต	ทุนอุดหนุน (3%)	ทุนยกเว้น ค่าหน่วยกิต	ทุนอุดหนุน (3%)	ทุนยกเว้น ค่าหน่วยกิต	ทุนอุดหนุน (3%)	ทุนยกเว้น ค่าหน่วยกิต	ทุนอุดหนุน (3%)
	(ราย)	(ราย)	(ราย)	(ราย)	(ราย)	(ราย)	(ราย)	(ราย)	(ราย)	(ราย)
คหศาสตร์	105	NA	100	10	68	10	89	9	95	18
ทันตแพทยศาสตร์	46	NA	46	3	45	3	48	4	46	6
นิติศาสตร์	42	NA	46	6	50	5	34	5	52	5
นิเทศศาสตร์	10	NA	29	4	3	4	39	4	38	12
พาณิชยศาสตร์และการบัญชี	94	NA	75	16	109	16	142	12	124	14
แพทยศาสตร์	0	NA	65	6	63	6	92	8	81	3
เภสัชศาสตร์	66	NA	11	6	57	6	64	6	62	10
รัฐศาสตร์	84	NA	79	8	77	8	77	7	75	12
วิทยาศาสตร์	148	NA	154	13	173	13	138	10	124	27
วิศวกรรมศาสตร์	162	NA	162	22	126	21	177	17	204	39
สถาปัตยกรรมศาสตร์	41	NA	42	4	42	4	45	4	46	10
สัตวแพทยศาสตร์	8	NA	7	3	21	3	26	2	26	7
เศรษฐศาสตร์	41	NA	42	4	41	4	44	4	43	6
ศิลปกรรมศาสตร์	19	NA	20	2	23	3	35	2	34	5
อักษรศาสตร์	74	NA	71	7	68	7	73	6	76	18
สหเวชศาสตร์	0	NA	0	0	0	0	8	0	12	2
รวม	940	NA	949	114	966	113	1131	100	1138	194

ที่มา : ฝ่ายกิจการนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับทุนที่ได้จากดอกผลของเงินที่มีผู้บริจาคเงินต้นไว้ให้ นั้น ได้ถูกนำมาจัดสรรให้
แก่นิสิตใน 2 รูปแบบ คือ

1. ดอกผลนำมาจัดสรรเป็นทุนการศึกษา
2. ดอกผลนำมาจัดสรรเป็นเงินรางวัล

ทุนการศึกษาและเงินรางวัลที่ได้จากแหล่งนี้จะมีจำนวนไม่คงที่ในแต่ละปี ทั้งนี้เนื่อง
จากในปีใดเงินต้นยอดหนึ่งยอดใดให้ดอกผลไม่พอที่จะนำมาจัดสรร ก็จะทำให้จำนวนทุนที่ได้รับ
การจัดสรรลดน้อยลง

ทุนที่ได้จากการที่มีผู้บริจาคให้เป็นรายปี ก็จะมีจำนวนไม่คงที่เช่นกันเนื่องจากจำนวน
ทุนที่สามารถจัดสรรได้จะขึ้นอยู่กับจำนวนเงินที่มีผู้บริจาคให้ในปีนั้น ๆ

สำหรับในระดับบัณฑิตศึกษา ฝ่ายสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย ได้นำเงินทุนสำหรับ
จัดสรรเป็นทุนอุดหนุนการศึกษาแก่นิสิตบัณฑิตวิทยาลัยมาจาก 3 แหล่งสำคัญ ดังนี้ คือ

1. งบประมาณแผ่นดิน
2. งบประมาณเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัย
3. เงินทุนจากภาคเอกชน

ทุนอุดหนุนการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สามารถแบ่งเป็น
ประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ทุนอุดหนุนการศึกษาเพื่อทำหน้าที่ "ผู้ช่วยสอน และ/หรือ วิจัย" ทุนนี้มี
วัตถุประสงค์สำคัญที่จะส่งเสริมให้นิสิตผู้รับทุนได้รับประสบการณ์จากการทำงานทางด้านวิชาการให้
กับภาควิชาที่ตนศึกษาอยู่ โดยผู้รับทุนต้องทำงานตอบแทนเป็นเวลาประมาณ 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
แหล่งที่มาของเงินทุนนี้ทั้ง เงินทุนที่ได้รับจากดอกผลจากเงินฝากของเงินทุนของบัณฑิตวิทยาลัยและ
แหล่งเงินทุนภายนอก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย, รายงานประจำปี (กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536), หน้า 37.

2. ทุนโครงการ "ผู้ช่วยวิจัย" ของบัณฑิตวิทยาลัย และฝ่ายวิจัย ทุนนี้จัดตั้งขึ้นจากความร่วมมือระหว่างบัณฑิตวิทยาลัย และฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อเป็นการสนองนโยบายของมหาวิทยาลัย ตามแผนพัฒนายุทธศาสตร์ที่ 6 ในอันที่จะนำมหาวิทยาลัยไปสู่ความเป็น "มหาวิทยาลัยวิจัย" และเพื่อเป็นการดึงดูดผู้ที่มีคุณภาพสูง เข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา โดยผู้รับทุนต้องทำงานตอบแทนในหน้าที่ผู้ช่วยวิจัยของอาจารย์เจ้าของโครงการวิจัย เป็นเวลาประมาณ 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยอาจารย์เจ้าของโครงการวิจัยยินยอมให้ผู้รับทุน ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยวิจัยอยู่นั้นนำส่วนหนึ่งของโครงการไปทำเป็นวิทยานิพนธ์ได้ ผู้รับทุนจะได้รับเงินทุนเดือนละ 4,000 บาท สำหรับปริญญาโท และ 5,000 บาท สำหรับปริญญาเอก โดยมีระยะเวลาที่รับทุน 2 ปี สำหรับปริญญาโท และ 3 ปี สำหรับปริญญาเอก นอกจากนี้ ยังได้รับการยกเว้นค่าเล่าเรียนและฝ่ายวิจัยได้ให้เงินสนับสนุนการทำวิจัยในระดับปริญญาเอก โครงการละ 20,000 บาท และระดับปริญญาโท โครงการละ 10,000 บาท

3. ทุนยกเว้นค่าเล่าเรียน ทุนนี้เป็นทุนที่ได้จากการที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ปรับปรุงโครงสร้างการจัดเก็บค่าหน่วยกิตและค่าธรรมเนียม เป็นระบบเหมาจ่ายในอัตราเดียวกันในปีการศึกษา 2535 ดังนั้นเพื่อความเป็นธรรมในการกระจายโอกาสและเสริมประสิทธิภาพทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจึงได้จัดสรรรายได้ส่วนหนึ่งเป็นทุนยกเว้นค่าเล่าเรียนสำหรับนิสิตที่มีความรู้ ความสามารถ แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ และเพิ่มพูนคุณภาพทางวิชาการของนิสิตบัณฑิตวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ทุนนี้ให้แก่บัณฑิตวิทยาลัยในระดับปริญญาตรีบัณฑิต ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ปริญญาโทบัณฑิต และประกาศนียบัตรบัณฑิตที่เข้าศึกษาดังแต่ปีการศึกษา 2534 เป็นต้นไป โดยจัดสรรทุนให้เป็นรายปี เป็นจำนวนทุนร้อยละ 5 ของจำนวนนิสิตในแต่ละคณะหรือสาขาวิชาโดยผู้ได้รับทุนนี้จะได้รับการยกเว้นเฉพาะค่าเล่าเรียนเป็นระยะเวลา 2 ภาคการศึกษาปกติติดต่อกัน

4. ทุนเฝ้าเพื่อการศึกษาศึกษา ทุนนี้เป็นทุนที่ได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะจัดสรรให้กับนิสิตที่ประสบปัญหาทางการเงินเฉพาะหน้า โดยเฉพาะผู้ที่มีปัญหาในการชำระค่าเล่าเรียนซึ่งมีประมาณปีละ 3 ทุน ซึ่งเดิมจัดสรรให้ทุนละ 3,000 บาท หากตั้งแต่ปีการศึกษา 2535 เป็นต้นมา บัณฑิตวิทยาลัยได้เพิ่มจำนวนเงินทุนเป็นทุนละ 6,000 บาท เพื่อให้สอดคล้องกับค่าเล่าเรียนที่นิสิตจะต้องชำระ ทั้งนี้เงื่อนไขว่าผู้รับทุนจะต้องผ่อนชำระคืนเดือนละ 1,000 บาท หลังจากสำเร็จการศึกษาไปแล้ว 4 เดือน โดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ย

ตารางที่ 3.2 จำนวนนิสิตที่ได้รับทุนภายในค่าน้ำยักและทุนอุดหนุนการศึกษารวมมหาวิทยาลัย

คณะ	ปี 2532		2533		2534		2535		2536	
	ทุนยกเว้น ค่าน้ำยัก	ทุนอุดหนุน (3%)	ทุนยกเว้น ค่าน้ำยัก	ทุนอุดหนุน (3%)	ทุนยกเว้น ค่าน้ำยัก	ทุนอุดหนุน (3%)	ทุนยกเว้น ค่าน้ำยัก	ทุนอุดหนุน (3%)	ทุนยกเว้น ค่าน้ำยัก	ทุนอุดหนุน (3%)
	(ราย)	(ราย)	(ราย)	(ราย)	(ราย)	(ราย)	(ราย)	(ราย)	(ราย)	(ราย)
ครุศาสตร์	105	NA	100	10	68	10	89	9	95	18
ทันตแพทยศาสตร์	46	NA	46	3	45	3	48	4	46	6
นิติศาสตร์	42	NA	46	6	50	5	34	5	52	5
นิเทศศาสตร์	10	NA	29	4	3	4	39	4	38	12
พาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี	94	NA	75	16	109	16	142	12	124	14
แพทยศาสตร์	0	NA	65	6	63	6	92	8	81	3
เภสัชศาสตร์	66	NA	11	6	57	6	64	6	62	10
รัฐศาสตร์	84	NA	79	8	77	8	77	7	75	12
วิทยาศาสตร์	148	NA	154	13	173	13	138	10	124	27
วิศวกรรมศาสตร์	162	NA	162	22	126	21	177	17	204	39
สถาปัตยกรรมศาสตร์	41	NA	42	4	42	4	45	4	46	10
สัตวแพทยศาสตร์	8	NA	7	3	21	3	26	2	26	7
เศรษฐศาสตร์	41	NA	42	4	41	4	44	4	43	6
ศิลปกรรมศาสตร์	19	NA	20	2	23	3	35	2	34	5
อักษรศาสตร์	74	NA	71	7	68	7	73	6	76	18
สัตวศาสตร์	0	NA	0	0	0	0	8	0	12	2
รวม	940	NA	949	114	966	113	1131	100	1138	194

ที่มา : ฝ่ายกิจการนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับทุนที่ได้จากดอกผลของเงินที่มีผู้บริจาคเงินต้นไว้ให้ นั้น ได้ถูกนำมาจัดสรรให้แก่นิสิตใน 2 รูปแบบ คือ

1. ดอกผลนำมาจัดสรรเป็นทุนการศึกษา
2. ดอกผลนำมาจัดสรรเป็นเงินรางวัล

ทุนการศึกษาและเงินรางวัลที่ได้จากแหล่งนี้จะมีจำนวนไม่คงที่ในแต่ละปี ทั้งนี้เนื่องจากในปีใดเงินต้นยอดหนึ่งยอดใดให้ดอกผลไม่พอที่จะนำมาจัดสรร ก็จะทำให้จำนวนทุนที่ได้รับ การจัดสรรลดน้อยลง

ทุนที่ได้จากการที่มีผู้บริจาคให้เป็นรายปี ก็จะมีจำนวนไม่คงที่เช่นกันเนื่องจากจำนวนทุนที่สามารถจัดสรรได้จะขึ้นอยู่กับจำนวนเงินที่มีผู้บริจาคให้ในปีนั้น ๆ

สำหรับในระดับบัณฑิตศึกษา ฝ่ายสารนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย ได้นำเงินทุนสำหรับจัดสรรเป็นทุนอุดหนุนการศึกษาแก่นิสิตบัณฑิตวิทยาลัยมาจาก 3 แหล่งสำคัญ ดังนี้ คือ

1. งบประมาณแผ่นดิน
2. งบประมาณเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัย
3. เงินทุนจากภาคเอกชน

ทุนอุดหนุนการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สามารถแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้^๕

1. ทุนอุดหนุนการศึกษาเพื่อทำหน้าที่ "ผู้ช่วยสอน และ/หรือ วิจัย" ทุนนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญที่จะส่งเสริมให้นิสิตผู้รับทุนได้รับประสบการณ์จากการทำงานทางด้านวิชาการให้กับภาควิชาที่ตนศึกษาอยู่ โดยผู้รับทุนต้องทำงานตอบแทนเป็นเวลาประมาณ 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ แหล่งที่มาของเงินทุนนี้มีทั้งเงินทุนที่ได้รับจากดอกผลจากเงินฝากของเงินทุนของบัณฑิตวิทยาลัยและแหล่งเงินทุนภายนอก

^๕ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย, รายงานประจำปี (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536), หน้า 37.

2. ทุนโครงการ "ผู้ช่วยวิจัย" ของบัณฑิตวิทยาลัย และฝ่ายวิจัย ทุนนี้จัดตั้งขึ้นจากความร่วมมือระหว่างบัณฑิตวิทยาลัย และฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อเป็นการสนองนโยบายของมหาวิทยาลัย ตามแผนพัฒนาในระยะที่ 6 ในอันที่จะนำมหาวิทยาลัยไปสู่ความเป็น "มหาวิทยาลัยวิจัย" และเพื่อเป็นการดึงดูดผู้ที่มีคุณภาพสูงเข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา โดยผู้รับทุนต้องทำงานตอบแทนในหน้าที่ผู้ช่วยวิจัยของอาจารย์เจ้าของโครงการวิจัย เป็นเวลาประมาณ 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยอาจารย์เจ้าของโครงการวิจัยยินยอมให้ผู้รับทุน ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยวิจัยอยู่นั้นนำส่วนหนึ่งของโครงการไปทำเป็นวิทยานิพนธ์ได้ ผู้รับทุนจะได้รับเงินทุนเดือนละ 4,000 บาท สำหรับปริญญาโท และ 5,000 บาท สำหรับปริญญาเอก โดยมีระยะเวลาที่รับทุน 2 ปี สำหรับปริญญาโท และ 3 ปี สำหรับปริญญาเอก นอกจากนี้ ยังได้รับการยกเว้นค่าเล่าเรียนและฝ่ายวิจัยได้ให้เงินสนับสนุนการทำวิจัยในระดับปริญญาเอก โครงการละ 20,000 บาท และระดับปริญญาโท โครงการละ 10,000 บาท

3. ทุนยกเว้นค่าเล่าเรียน ทุนนี้เป็นทุนที่ได้จากการที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ปรับปรุงโครงสร้างการจัดเก็บค่าหน่วยกิตและค่าธรรมเนียม เป็นระบบเหมาจ่ายในอัตราเดียวกันในปีการศึกษา 2535 ดังนั้นเพื่อความเป็นธรรมในการกระจายโอกาสและเสริมประสิทธิภาพทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจึงได้จัดสรรรายได้ส่วนหนึ่งเป็นทุนยกเว้นค่าเล่าเรียนสำหรับนิสิตที่มีความรู้ ความสามารถ แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ และเพิ่มพูนคุณภาพทางวิชาการของนิสิตบัณฑิตวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ทุนนี้ให้แก่นิสิตบัณฑิตวิทยาลัยในระดับปริญญาตรีบัณฑิต ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ปริญญาโทบัณฑิต และประกาศนียบัตรบัณฑิตที่เข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 เป็นต้นไป โดยจัดสรรทุนให้เป็นรายปี เป็นจำนวนทุนร้อยละ 5 ของจำนวนนิสิตในแต่ละคณะหรือสหสาขาวิชาโดยผู้ได้รับทุนนี้จะได้รับการยกเว้นเฉพาะค่าเล่าเรียนเป็นระยะเวลา 2 ภาคการศึกษาปกติติดต่อกัน

4. ทุนยืมเพื่อการศึกษา ทุนนี้เป็นทุนที่ได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะจัดสรรให้กับนิสิตที่ประสบปัญหาทางการเงินเฉพาะหน้า โดยเฉพาะผู้ที่มีปัญหาในการชำระค่าเล่าเรียนซึ่งมีประมาณปีละ 3 ทุน ซึ่งเดิมจัดสรรให้ทุนละ 3,000 บาท หากตั้งแต่ปีการศึกษา 2535 เป็นต้นมา บัณฑิตวิทยาลัยได้เพิ่มจำนวนเงินทุนเป็นทุนละ 6,000 บาท เพื่อให้สอดคล้องกับค่าเล่าเรียนที่นิสิตจะต้องชำระ ทั้งนี้เงื่อนไขว่าผู้รับทุนจะต้องผ่อนชำระคืนเดือนละ 1,000 บาท หลังจากสำเร็จการศึกษาไปแล้ว 4 เดือน โดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ย

5. ทุนอุดหนุนการวิจัยหรือค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ทุนนี้เป็นทุนที่บัณฑิตวิทยาลัยได้รับจากเงินงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งได้รับปีละ 1,750,000 บาท และจากงบประมาณเงินทุนของบัณฑิตวิทยาลัยประมาณปีละ 1,750,000 บาท นอกจากนี้ยังมีแหล่งเงินทุนสนับสนุนจากภาคเอกชนและบุคคลภายนอก เงินทุนนี้บัณฑิตวิทยาลัยจะจัดสรรให้กับนิสิตเพื่อเป็นการสนับสนุนการค้นคว้าหรือวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรการศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายบางส่วนจากค่าใช้จ่ายจริงที่นิสิตจะต้องจ่ายเอง

6. ทุนการศึกษาต่างประเทศ เป็นทุนที่รัฐบาลและมหาวิทยาลัยต่างประเทศได้มอบทุนให้กับนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนทางวิชาการในการศึกษา ค้นคว้าและวิจัยนอกประเทศของตน และนำข้อมูลที่ได้ไปรวบรวมเขียนเป็นวิทยานิพนธ์

7. ทุนการศึกษาค้นคว้าอื่น ๆ ได้แก่ ทุนที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากแหล่งทุนภายนอก เช่น บริษัท ห้างร้าน มูลนิธิ ธนาคาร บุคคลทั่วไป เป็นต้น ทุนประเภทนี้เป็นทุนที่ไม่ต้องมีการทำงานตอบแทนและไม่มีข้อผูกพันในการรับทุน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือนิสิตที่ประสบปัญหาด้านการเงิน และเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าแก่นิสิตที่มีปัญหาในเรื่องค่าลงทะเบียน ค่าหนังสือ ตำรา เป็นต้น ทุนนี้จะจัดสรรให้กับนิสิตเป็นเงินทั้งจำนวน โดยอาจจะแบ่งจ่ายเป็นภาคการศึกษาหรือปีการศึกษา แล้วแต่วัตถุประสงค์ของเจ้าของทุน

นอกจากทุนการศึกษาค้นคว้าต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ยังมีทุนที่จัดสรรโดยหน่วยงานอื่น ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และส่วนราชการภายนอก ได้แก่

- ทุนการศึกษาตามโครงการผลิตและพัฒนาอาจารย์
- ทุนในโครงการพัฒนา และส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- ทุนธนาคารแห่งอเมริกาสมโภชน์กรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี
- ทุนโครงการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา

ตาราง 3.3 แหล่งที่มาของทุนการศึกษาที่จัดสรรโดยบัณฑิตวิทยาลัย จำแนกตามประเภทของทุน

ประเภทของทุน	แหล่งที่มาของเงินทุน		
	เงินงบประมาณ แผ่นดิน	เงินงบประมาณ และดอกผลของ เงินทุนบัณฑิตวิทยาลัย	แหล่งทุน ภายนอก
ทุนอุดหนุนการศึกษาเพื่อทำหน้าที่ "ผู้ช่วยสอน และ/หรือวิจัย"		/	/
ทุนโครงการ "ผู้ช่วยวิจัย" ของ บัณฑิตวิทยาลัย และฝ่ายวิจัย		/	
ทุนยกเว้นค่าเล่าเรียน		/	
ทุนยืมเพื่อการศึกษา			/
ทุนอุดหนุนการวิจัยหรือค้นคว้าเพื่อ ทำวิทยานิพนธ์	/	/	/
ทุนการศึกษาต่างประเทศ			/
ทุนการศึกษานอื่น ๆ			/

ที่มา ฝ่ายสารนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 3.4 จำนวนทุนการศึกษาแยกตามประเภทของทุน ระดับบัณฑิตศึกษา

ปีการศึกษา	2531	2532	2533	2534	2535	2536
ทุนอุดหนุนการศึกษาเพื่อทำหน้าที่ "ผู้ช่วยสอน และ/หรือ วิจัย"	78	101	116	118	136	165
ทุนโครงการ "ผู้ช่วยวิจัย" ของ บัณฑิตวิทยาลัย และฝ่ายวิจัย	13	4	7	7	7	15
ทุนยกเว้นค่าเล่าเรียน	-	-	-	-	123	172
ทุนยืมเพื่อการศึกษา	3	1	3	2	2	3
ทุนอุดหนุนการวิจัยหรือค้นคว้าเพื่อ ทำวิทยานิพนธ์*	8	8	11	12	8	7**
ทุนการศึกษาต่างประเทศ	-	3	2	5	2	1**
ทุนการศึกษาอื่น ๆ	34	51	54	54	43	27**
รวม	136	168	193	198	321	390**

ที่มา ฝ่ายสารนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมายเหตุ * ไม่รวมทุนอุดหนุนการวิจัยหรือค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย
เนื่องจากการจัดสรรทุนประเภทนี้จัดสรรตามปีงบประมาณ

** บางทุนยังอยู่ระหว่างการพิจารณา

ตาราง 3.5 ทุนอุดหนุนการวิจัยหรือค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

ปีงบประมาณ	2532		2533		2534		2535		2536	
	ทุนที่	เงินที่	ทุนที่	เงินที่	ทุนที่	เงินที่	ทุนที่	เงินที่	ทุนที่	เงินที่
	จัดสรรให้	จัดสรรให้	จัดสรรให้	จัดสรรให้	จัดสรรให้	จัดสรรให้	จัดสรรให้	จัดสรรให้	จัดสรรให้	จัดสรรให้
คณะ	(ทุน)	(บาท)	(ทุน)	(บาท)	(ทุน)	(บาท)	(ทุน)	(บาท)	(ทุน)	(บาท)
อักษรศาสตร์	20	44,050	13	36,800	13	34,700	18	93,720	16	57,320
วิศวกรรมศาสตร์	35	195,750	46	207,150	28	210,200	36	395,200	46	387,100
บัญชี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
วิทยาศาสตร์	68	494,100	52	350,400	40	314,500	54	689,780	88	782,240
รัฐศาสตร์	8	25,300	7	9,250	1	2,850	4	19,100	9	45,360
สถาปัตยกรรมศาสตร์	8	32,200	16	61,100	23	102,800	6	52,600	26	152,980
ครุศาสตร์	251	586,300	221	591,250	203	560,150	185	970,700	258	1,188,210
แพทยศาสตร์	-	-	1	3,000	3	14,850	12	52,000	15	99,900
นิเทศศาสตร์	23	56,450	20	56,650	18	38,300	11	36,400	9	35,340
เศรษฐศาสตร์	1	3,200	-	-	-	-	-	-	-	-
ทันตแพทยศาสตร์	-	-	5	30,600	2	14,700	4	33,500	3	22,200
นิติศาสตร์	-	-	1	3,400	5	12,550	4	14,200	2	5,100
เภสัชศาสตร์	10	85,100	28	192,400	31	222,900	26	367,900	25	226,400
สหสาขาวิชา	39	226,950	30	208,000	25	202,400	27	382,100	38	305,500
พยาบาลศาสตร์	-	-	-	-	6	19,100	5	17,800	32	123,060
สัตวแพทยศาสตร์	-	-	-	-	-	-	-	-	1	7,700
รวม	463	1,750,000	440	1,750,000	398	1,750,000	392	3,25,000	568	3,438,410

ที่มา : ฝ่ายสารนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 3.6 จำนวนเงินที่มอบบริการจากข้าหลวง

ประเภท	ปี 2532			ปี 2533			ปี 2534			ปี 2535			อัตราการเปลี่ยนแปลง บริการ (2532-2535) (ร้อยละ)
	จำนวนเงินที่ มอบบริการ (ทศ)	จำนวนเงิน ที่ใช้จ่าย (ทศ)	ร้อยละ	จำนวนเงินที่ มอบบริการ (ทศ)	จำนวนเงิน ที่ใช้จ่าย (ทศ)	ร้อยละ	จำนวนเงินที่ มอบบริการ (ทศ)	จำนวนเงิน ที่ใช้จ่าย (ทศ)	ร้อยละ	จำนวนเงินที่ มอบบริการ (ทศ)	จำนวนเงิน ที่ใช้จ่าย (ทศ)	ร้อยละ	
ทุกสาขา	42	15	35.71	45	16	35.56	39	15	38.46	12	11	91.67	-71.43
ทันตแพทย์สาขา	5	1	20.00	18	6	33.33	3	1	33.33	1	1	100.00	-80.00
เภสัชสาขา	13	7	53.85	15	6	40.00	10	3	30.00	1	1	100.00	-92.31
นิเวศสาขา	18	5	27.78	21	9	42.86	5	5	100.00	0	0	ERR	-100.00
พณิชยศาสตร์และการบัญชี	52	24	46.15	47	25	53.19	38	12	31.58	16	8	50.00	-69.23
แพทย์สาขา	31	9	29.03	29	8	27.59	17	5	29.41	5	5	100.00	-83.87
เภสัชสาขา	49	21	42.86	13	5	38.46	9	2	22.22	12	3	25.00	-75.51
รัฐสาขา	57	18	31.58	52	19	36.54	54	13	24.07	11	0	0.00	-80.70
วิทยาศาสตร์	86	15	17.44	102	31	30.39	95	34	35.79	22	10	45.45	-74.42
วิศวกรรมสาขา	45	13	28.89	35	12	34.29	32	10	31.25	7	5	71.43	-84.44
สถาปัตยกรรมสาขา	3	1	33.33	9	2	22.22	1	1	100.00	0	0	ERR	-100.00
สัตวแพทย์สาขา	8	3	37.50	15	3	20.00	21	9	42.86	2	2	100.00	-75.00
เกษตรสาขา	27	11	40.74	29	11	37.93	25	13	52.00	15	10	66.67	-41.44
ศิลปกรรมสาขา	1	0	0.00	3	1	33.33	0	0	ERR	0	0	ERR	-100.00
อักษรสาขา	105	24	22.86	89	34	38.20	53	41	77.36	18	5	27.78	-82.86
รวม	542	167	30.81	522	186	36.02	402	164	40.80	122	61	50.00	-77.49

ที่มา : ฝ่ายบริการเงิน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การทำงาน

การทำงาน เป็นอีกแหล่งหนึ่งซึ่งสามารถช่วยให้ผลิตมีรายได้เพื่อนำไปใช้จ่ายทั้งในส่วนของการศึกษา และการใช้จ่ายส่วนตัว นอกจากนี้งานวิจัยที่ผ่านมาในอดีตได้ชี้ให้เห็นว่าการทำงานพิเศษเป็นวิธีการแก้ปัญหาที่สำคัญสำหรับนิสิตที่ประสบปัญหาทางการเงิน และนิสิตส่วนใหญ่จะต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดโครงการหางานพิเศษให้นิสิตทำนอกเวลาเรียน สำหรับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดหางานให้นิสิต คือ งานแนะแนวและจัดหางาน ฝ่ายกิจกรรมนิสิต ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

1. ดูแลรับผิดชอบบริการจัดหางานชั่วคราวสำหรับนิสิต และบริการจัดหางานประจำเมื่อนิสิตสำเร็จการศึกษา
2. จัดโครงการอบรมเพื่อแนะแนวทางการศึกษาและแนะแนวอาชีพสำหรับนิสิต
3. รับผิดชอบบริการให้การศึกษาแก่นิสิต ซึ่งประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านการเรียน ปัญหาการปรับตัว อารมณ์ สังคม และปัญหาอื่น ๆ เป็นรายบุคคล และเสริมสร้างการพัฒนาผลิตโดยการอบรมกลุ่มพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ

งานแนะแนวและจัดหางานได้ดำเนินการจัดส่งนิสิตชั้นปีที่ 3 เข้าฝึกงานกับบริษัทต่าง ๆ และรัฐวิสาหกิจในช่วงปิดภาคฤดูร้อนของทุกปี นอกจากนี้ยังได้ติดต่อกับบริษัท รัฐวิสาหกิจ และประสานงานหน่วยงาน เพื่อจัดหางานชั่วคราวสำหรับนิสิต สำหรับลักษณะของงานที่ติดต่อผ่านทางงานแนะแนวและจัดหางานนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นงานวิจัย การสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ของบริษัทต่าง ๆ ซึ่งไม่เป็นที่นิยมในหมู่นิสิตนัก เนื่องจากนิสิตจะต้องใช้เวลาในตอนกลางวันออกไปนอกบริเวณมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจทำให้ต้องขาดเรียน และเสียเวลามาก

งานแนะแนวและจัดหางาน จะทำการปิดประกาศประชาสัมพันธ์ข่าวสารตลาดแรงงานไว้บริเวณบอร์ดชั้น 1 ตึกจุลจักรพงษ์ นอกจากนี้งานแนะแนวและจัดหางานยังได้เผยแพร่ข่าวสารการทำงานไปยังคณะต่าง ๆ อีกด้วย

จะเห็นได้ว่าจำนวนนิสิตที่มาขอรับบริการนั้นมีจำนวนลดลงทุกปี ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุสำคัญ 3 ประการ คือ

1. การจัดโครงการตลาดนัดแรงงาน ซึ่งจะทำให้ผลิตได้พบบปะกับผู้ประกอบการโดยตรง โดยไม่ผ่านงานแนะแนวและจัดหางาน ฝ่ายกิจการนิสิต
2. นิสิตมีความสนใจงานที่ติดต่อผ่านฝ่ายกิจการนิสิตน้อยลง แม้ว่าฝ่ายบริการจัดหางานยังคงให้บริการด้านนี้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากบริษัท และหน่วยงานต่าง ๆ เสนองานผ่านช่องทางต่าง ๆ โดยตรง โดยไม่ผ่านฝ่ายกิจกรรมนิสิต นอกจากนี้ยังเป็นเพราะฝ่ายบริการจัดหางานได้เผยแพร่ข่าวสารบริการงานพิเศษสำหรับนิสิตผ่านไปให้แต่ละคณะมากขึ้น ทำให้ปริมาณนิสิตที่ติดต่อกับฝ่ายจัดหางานลดลง
3. ลักษณะงานที่นิสิตมีความสนใจจะทำ ไม่สอดคล้องกับลักษณะงานที่ฝ่ายบริการจัดหางานประสานงานอยู่ ลักษณะของงานโดยส่วนใหญ่ที่ติดต่อผ่านฝ่ายกิจกรรมนิสิต จะมีลักษณะเป็นงานวิจัย แบบสอบถาม ในขณะที่นิสิตที่ต้องการทำงานพิเศษ จะสนใจงานสอนพิเศษวิชาต่าง ๆ ซึ่งงานลักษณะเช่นนี้นิสิตสามารถติดต่อหาเองได้ ทำให้นิสิตมารับบริการจากฝ่ายงานแนะแนวและจัดหางานมีน้อยลง

อย่างไรก็ตาม ตัวเลขดังแสดงในตาราง ไม่ใช่ตัวเลขที่แสดงจำนวนนิสิตที่ทำงานพิเศษทั้งหมด หากเป็นเพียงจำนวนนิสิตที่มาขอรับบริการจากฝ่ายแนะแนวและจัดหางานเท่านั้น ดังนั้นจึงไม่สามารถทราบจำนวนนิสิตที่มีรายได้จากการทำงานที่แท้จริงได้ นอกจากนี้ แม้ตัวเลขที่แสดงไว้จะมีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัด แต่ก็ไม่อาจจะสรุปได้ว่า แหล่งเงินทุนแหล่งนี้มีความสำคัญต่อนิสิตลดน้อยลง

บริการสินเชื่อเพื่อการศึกษา

สินเชื่อเพื่อการศึกษา จัดเป็นสินเชื่อชนิดพิเศษ (Special Types) ในกลุ่มของสินเชื่ออุปโภคบริโภค หรือบางธนาคารอาจจัดอยู่ในกลุ่มของสินเชื่อเพื่อการบริโภคส่วนบุคคล เป็นสินเชื่อที่มีลักษณะเป็นเงินกู้ (loan) ที่มีระยะเวลาปานกลาง^๓

^๓ ชรินทร์ พิทยาวิธ, ธนาคารใช้มาตรการอะไรในการพิจารณาปล่อยสินเชื่อ, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท อัมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุป จำกัด, 2533) หน้า 265.

แนวคิดเรื่องสินเชื่อเพื่อการศึกษาได้ถูกเสนอเป็นครั้งแรกโดย Milton Friedman ในช่วงทศวรรษ 1960 ต่อมา Jerrold Zacharias แห่ง M.I.T ได้พัฒนาแนวคิดนั้น สามารถจัดตั้งธนาคารเพื่อโอกาสทางการศึกษา (Educational Opportunity Bank) ซึ่งรัฐเป็นเจ้าของเงินทุนได้สำเร็จ ในปี 1967 จนในปัจจุบันความนิยมในโครงการสินเชื่อเพื่อการศึกษาได้ขยายตัวไปในหลายภูมิภาคของโลก ทั้งในประเทศที่พัฒนา เช่น สวีเดน แคนาดา ญี่ปุ่น และประเทศที่กำลังพัฒนา เช่น เกาหลี ไนจีเรีย ปากีสถาน ศรีลังกา ยองกง โดยสินเชื่อเพื่อการศึกษาได้ถูกนำมาใช้ประเทศกำลังพัฒนาเป็นครั้งแรกที่ โคลัมเบีย และอินเดีย จากประสบการณ์ด้านสินเชื่อเพื่อการศึกษาในละตินอเมริกาชี้ให้เห็นว่า การใช้นโยบายนี้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี และช่วยให้สัดส่วนการเข้าเรียนต่อระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นในหลายประเทศ จากการศึกษาแบบของสินเชื่อเพื่อการศึกษาในประเทศต่าง ๆ พบว่า มีรูปแบบในการบริหาร และเงื่อนไขแตกต่างกันไป อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปแล้วรัฐบาลจะเป็นผู้สนับสนุนและจัดการนโยบาย ในรูปของการช่วยเหลือด้านดอกเบี้ยและระยะเวลาการชำระคืนที่ยาวนาน

ทางเลือกของรูปแบบการบริหาร ประเทศกำลังพัฒนาบางประเทศจะใช้วิธีการก่อตั้งสถาบันเงินกู้ของรัฐ ในขณะที่บางประเทศจะใช้ระบบธนาคารพาณิชย์ ซึ่งทางเลือกนี้จะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขในแต่ละประเทศ อย่างไรก็ตาม การใช้ธนาคารพาณิชย์และเงินทุนเอกชนเป็นแหล่งสนับสนุนด้านการศึกษาในบางประเทศจะต้องอำนวยความสะดวกให้แก่สถาบันเหล่านั้นด้วย

สำหรับประเทศไทยในปัจจุบัน ผู้ให้บริการด้านที่สำคัญ คือ ธนาคารพาณิชย์ ซึ่งบางธนาคารให้บริการด้านนี้มานานแล้ว และบางธนาคารก็เพิ่งเริ่มดำเนินการ ลักษณะของการดำเนินการ จะแตกต่างกันออกไปตามนโยบายของแต่ละธนาคาร ความแตกต่างของการดำเนินการที่เห็นได้ชัด คือ ลักษณะของการจัดสายผลิตภัณฑ์ (product line) โดยที่บางธนาคาร เช่น ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกสิกรไทย จะจัดสินเชื่อเพื่อการศึกษาเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดหนึ่ง โดยแยกเงื่อนไข ปริมาณเงินกู้ ออกจากสินเชื่อประเภทอื่น ๆ ในขณะที่ธนาคารอื่น ๆ ซึ่งไม่ได้แยกสินเชื่อประเภทนี้เป็นผลิตภัณฑ์ อาจใช้วิธีการรวมปริมาณเงินกู้ เงื่อนไขการกู้ ไว้ในสินเชื่อบุคคล หรือสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค ซึ่งทำให้ไม่สามารถระบุปริมาณเงินที่ปล่อยกู้ไปเพื่อการศึกษาได้

ตาราง 3.7 ลักษณะการดำเนินการบริการสินเชื่อเพื่อการศึกษา

ธนาคาร	ลักษณะการดำเนินการ
ทหารไทย	ไม่แยกสายผลิตภัณฑ์ โดยรวมอยู่ในสินเชื่อบุคคล แต่มีการกู้เพื่อศึกษาต่อต่างประเทศ และผู้กู้ต้องเป็นข้าราชการทหาร
นครหลวง	ไม่แยกสายผลิตภัณฑ์
ไทยพาณิชย์	แยกสายผลิตภัณฑ์ ในหมวดสินเชื่อบุคคล
กสิกรไทย	แยกสายผลิตภัณฑ์ ในหมวดสินเชื่อบุคคล
กรุงเทพพาณิชย์การ	ไม่แยกสายผลิตภัณฑ์ รวมอยู่ในสินเชื่อบุคคล
กรุงศรีอยุธยา	ไม่แยกสายผลิตภัณฑ์ รวมอยู่ในสินเชื่อบุคคล
ไทยทุน	ไม่แยกสายผลิตภัณฑ์ รวมอยู่ในสินเชื่อบุคคล
นครธน	ไม่แยกสายผลิตภัณฑ์ รวมอยู่ในสินเชื่อบุคคล
ศรีนคร	ไม่แยกสายผลิตภัณฑ์ ในอดีตเคยใช้นโยบายการส่งเสริมการตลาด แต่ไม่มีผู้มาใช้บริการ
แหลมทอง	ไม่แยกสายผลิตภัณฑ์
สหธนาคาร	ไม่แยกสายผลิตภัณฑ์
กรุงเทพ	แยกสายผลิตภัณฑ์
กรุงไทย	ไม่แยกสายผลิตภัณฑ์ รวมอยู่ในสินเชื่อบุคคล

ธนาคารที่ได้แยกสินเชื่อเพื่อการศึกษาเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดหนึ่ง ได้แก่ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงเทพ และธนาคารไทยพาณิชย์ โดยเงื่อนไขและปริมาณวงเงินสูงสุดของแต่ละธนาคารจะแตกต่างกันไปดังนี้

ธนาคารกสิกรไทย

สินเชื่อเพื่อการศึกษาปริญญาโทสำหรับนักบริหาร

- ลักษณะบริการ - เป็นสินเชื่อเพื่อการศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาต่าง ๆ ได้แก่ บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และคอมพิวเตอร์ เป็นต้น
- วัตถุประสงค์ - เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาต่าง ๆ ได้แก่ บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และคอมพิวเตอร์ ณ สถาบันการศึกษา และตามหลักสูตรที่ธนาคารกำหนด ปัจจุบันมี 9 สถาบัน 20 หลักสูตร
- คุณสมบัติ -
1. ต้องเป็นผู้ผ่านการสอบคัดเลือกจากสถาบันการศึกษา หรือเป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรและสถาบันการศึกษาที่ธนาคารกำหนด โดยมีหนังสือรับรองจากสถาบันการศึกษา ว่าเป็นผู้ผ่านการสอบคัดเลือกเป็นนักศึกษาในหลักสูตรหรือกำลังศึกษาอยู่จริง และสมควรได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากธนาคาร
 2. มีหนังสือรับรองอายุงานและอัตราเงินเดือนจากหน่วยงาน องค์กร หรือ สำนักงานที่ผู้กู้ทำงานอยู่ในปัจจุบัน
 3. ไม่จำเป็นต้องเป็นลูกค้าของธนาคารมาก่อน
 4. กรณีผู้กู้เพิ่งสำเร็จการศึกษาปริญญาตรี และยังไม่ได้ทำงานให้สาขาพิจารณาสินเชื่อโดยขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้จัดการสาขา
- เงื่อนไขในการกู้ -
1. ให้กู้ยืมในรูปแบบเงินกู้ (loan) ที่มีกำหนดระยะเวลาชำระคืนที่แน่นอน
 2. ให้กู้ยืมตามวงเงินให้กู้ยืมสูงสุดกำหนดดังนี้

ตาราง 3.8 วงเงินให้กู้ยืมตามหลักสูตรและสถาบันการศึกษา

สถาบัน	หลักสูตร	วงเงินให้กู้ยืมสูงสุด (บาท)
สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์	1. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต	280,000
	2. การจัดการมหาบัณฑิต	350,000
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	3. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสำหรับนักบริหาร	180,000
	4. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต	80,000
	5. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์)	120,000
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	6. ปริญญาโทสำหรับผู้บริหาร	150,000
	7. ปริญญาโททางการตลาดภาคภาษาอังกฤษ	150,000
	8. รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต (บริหารธุรกิจ)	70,000
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	9. ปริญญาโทสำหรับผู้บริหาร	190,000
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	10. ปริญญาโทสำหรับนักบริหาร	150,000
	11. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต	50,000
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	12. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต	75,000
	13. ปริญญาโททางคอมพิวเตอร์	75,000
	14. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการงานคอมพิวเตอร์และวิศวกรรม)	80,000
	15. เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)	50,000
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	16. ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการสื่อสารและการจัดการธุรกิจ)	80,000
	17. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบัญชี)	60,000

ตาราง 3.8 (ต่อ) วงเงินให้กู้ยืมสูงสุดตามหลักสูตรและสถาบันการศึกษา

สถาบัน	หลักสูตร	วงเงินให้กู้ยืมสูงสุด (บาท)
	18.บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาธุรกิจระหว่างประเทศ)	75,000
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	19.บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต	75,000
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	20.บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต	75,000

ที่มา ธนาคารกสิกรไทย (มหาชน) จำกัด

3. คิดอัตราดอกเบี้ย MLR (minimum loan rate) ณ วันทำสัญญา และให้เปลี่ยนแปลงขึ้นลงตาม MLR ที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต

4. การผ่อนชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเดือนละเท่า ๆ กัน ภายในระยะเวลา 5 ปี โดยเริ่มผ่อนชำระงวดแรกภายหลังจบการศึกษา (ระหว่างที่ศึกษาอยู่ให้ผ่อนชำระเฉพาะดอกเบี้ย)

5. หลักประกัน ได้แก่ หลักทรัพย์ที่ธนาคารเห็นสมควร และ/หรือ บุคคลที่มีฐานะการเงินดีนำเชื่อกิตัวประกัน

ธนาคารกรุงเทพ

นอกจากจะให้บุคคลทั่วไปยื่นความจำนงขอใช้บริการสินเชื่อเพื่อการศึกษาแล้ว ธนาคารกรุงเทพยังมีโครงการความร่วมมือกับสถาบันบัณฑิตธุรกิจศึนทร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยเหลือนิสิตที่ประสบปัญหาด้านการเงิน โดยแบ่งเป็น 3 หลักสูตร ดังนี้คือ

1. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
2. หลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต
3. หลักสูตรประกาศนียบัตรสาขาการจัดการทรัพยากรมนุษย์

หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (MBA)

- วัตถุประสงค์ - เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรพิเศษของศศินทร์
- คุณสมบัติผู้กู้ - เป็นนิสิตที่ผ่านการคัดเลือกหลักสูตรพิเศษของศศินทร์
- วงเงินกู้ - สูงสุดไม่เกิน 333,450 บาท
- การจ่ายเงินกู้ - จ่ายเป็นงวดตามภาคการศึกษา
- อัตราดอกเบี้ย - อัตราลอยตัว ที่ MLR ตามประกาศของธนาคาร
- ระยะเวลาปลอดหนี้ - 2 ปี 3 เดือน ระหว่างนี้ให้นำฝากรายเดือน เดือนละ 2,600 บาท เพื่อเป็นการชำระค่าดอกเบี้ย
- ระยะเวลาการผ่อนชำระ - ให้จ่ายชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเดือนละเท่า ๆ กัน เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้ ภายใน 5 ปี
- หลักประกัน - บุคคลที่ธนาคารเชื่อถือ

หลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต (MM)

- วัตถุประสงค์ - เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรพิเศษของศศินทร์
- คุณสมบัติผู้กู้ - เป็นนิสิตที่ผ่านการคัดเลือกหลักสูตรพิเศษของศศินทร์
- วงเงินกู้ - สูงสุดไม่เกิน 402,700 บาท
- การจ่ายเงินกู้ - จ่ายเป็นงวดตามภาคการศึกษา
- อัตราดอกเบี้ย - อัตราลอยตัว ที่ MLR ตามประกาศของธนาคาร
- ระยะเวลาปลอดหนี้ - ไม่มี เนื่องจากธนาคารมีสมมติฐานว่า นักศึกษาต้องทำงานกลางวัน และเรียนในเวลากลางคืน
- ระยะเวลาการผ่อนชำระ - ให้จ่ายชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหลังรับเงินกู้งวดแรก 1 เดือน เดือนละ 6,500 บาท ภายใน 8 ปี
- หลักประกัน - บุคคลที่ธนาคารเชื่อถือ

หลักสูตรประกาศนียบัตรสาขาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ (HRM)

- วัตถุประสงค์ - เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรพิเศษของศศินทร์
- คุณสมบัติผู้กู้ - เป็นนิสิตที่ผ่านการคัดเลือกหลักสูตรพิเศษของศศินทร์
- วงเงินกู้ - สูงสุดไม่เกิน 130,100 บาท
- การจ่ายเงินกู้ - จ่ายเป็นงวดตามภาคการศึกษา
- อัตราดอกเบี้ย - อัตราลอยตัว ที่ MLR ตามประกาศของธนาคาร
- ระยะเวลาปลอดหนี้ - ไม่มี เนื่องจากธนาคารมีสมมติฐานว่า นักศึกษาต้องทำงานกลางวัน และ เรียนในเวลากลางคืน
- ระยะเวลาการผ่อนชำระ - ให้จ่ายชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหลังรับเงินกู้งวดแรก 1 เดือน เดือนละ 4,300 บาท ภายใน 3 ปี
- หลักประกัน - บุคคลที่ธนาคารเชื่อถือ

ธนาคารไทยพาณิชย์

- ประเภทของสินเชื่อที่เปิดให้บริการ - ศึกษาต่อในประเทศ ระดับอุดมศึกษาหรือเข้าศึกษาใน โปรแกรมที่จัดสอนโดยมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา
- วงเงินกู้ - สูงสุดไม่เกิน 200,000 บาท
- อัตราดอกเบี้ย - กรณีใช้บุคคลค้ำ อัตราดอกเบี้ย เท่ากับ $1.5\% + MLR$
 กรณีใช้สิ่งหาริมทรัพย์ค้ำ อัตราดอกเบี้ย เท่ากับ $1\% + MLR$
 กรณีใช้บัญชีเงินฝากประจำค้ำ อัตราดอกเบี้ย เท่ากับ $2.5\% +$
 อัตราดอกเบี้ยบัญชีเงินฝากนั้น
- ระยะเวลาปลอดหนี้ - 2 ปี
- ระยะเวลาการผ่อนชำระหลังสำเร็จการศึกษา - 5 ปี
- หลักประกัน - บุคคลหรือหลักทรัพย์อื่น ๆ
 - ผู้กู้และผู้ค้ำประกัน เป็นผู้ที่มีบรรลุนิติภาวะ มีอาชีพ การงานที่มั่นคง รายได้ และสูงกว่าอัตราผ่อนชำระในแต่ละงวดประมาณ 3 เท่า
- หมายเหตุ บัญชีเงินฝากประจำที่ผู้ค้ำประกันต้อง เป็นบัญชีของธนาคารไทยพาณิชย์เท่านั้น

ในแต่ละปี พบว่า มีผู้มาใช้บริการและปริมาณเงินกู้ที่อนุมัติสำหรับสินเชื่อเพื่อการศึกษา ไม่มากนัก นอกจากนี้ยังมีปริมาณไม่แน่นอน ดังแสดงไว้ในตาราง

ตาราง 3.9 จำนวนผู้ได้รับอนุมัติและปริมาณเงินที่อนุมัติเพื่อการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาภายใน ประเทศ

ปี	จำนวนผู้ได้รับอนุมัติ (ราย)	ปริมาณเงินที่อนุมัติ (บาท)
2532	57	5,248,650
2533	72	8,568,510
2534	35	4,759,500
2535	38	4,897,000
2536	27	3,246,000

ที่มา ธนาคารกสิกรไทย และธนาคารไทยพาณิชย์

อย่างไรก็ตาม ปริมาณการให้สินเชื่อเพื่อการศึกษาที่ได้แสดงไว้ มีใช้ปริมาณสินเชื่อเพื่อการศึกษาทั้งหมดที่แท้จริง ทั้งนี้เนื่องจากยังคงมีสินเชื่อที่นำไปใช้ในการศึกษาอีกจำนวนหนึ่ง ได้ถูกรวมไว้ในยอดสินเชื่อบุคคล หรือสินเชื่ออุปโภคบริโภค ซึ่งไม่สามารถระบุจำนวนที่แน่นอนได้ รวมทั้งไม่สามารถคาดคะเนสัดส่วนเมื่อเทียบกับปริมาณสินเชื่อทั้งหมดอีกด้วย

โครงการกองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษาสำหรับนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในปัจจุบันแม้ว่าทางมหาวิทยาลัยจะจัดสรรและระดมทุนเพื่อการศึกษาของนิสิตในรูปแบบต่าง ๆ อยู่แล้ว เช่น ทุนการศึกษา ทุนจุฬาส่งเคราะห์ ทุนอาหารกลางวัน ทุนยกเว้นค่าหน่วยกิต เป็นต้น แต่ขณะนี้นิสิตประมาณร้อยละ 5-30 ของนิสิตในคณะต่าง ๆ มีความจำเป็นและต้องการทุนช่วยเหลือ ทุนที่มีอยู่จึงไม่เพียงพอ สภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงมีแนวคิดที่จะจัดตั้งกองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษาสำหรับนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นทุนช่วยเหลืออีกรูปแบบหนึ่ง โดยจัดเป็นเงินทุนให้ยืมสำหรับนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ประสบปัญหาด้านการเงินสำหรับใช้จ่ายในการศึกษา เมื่อจบการศึกษาและมีรายได้จากการประกอบอาชีพแล้วจึงใช้คืนด้วยอัตราดอกเบี้ยต่ำเพียงเพื่อให้ยังคงรักษาค่าของเงินไว้ให้นิสิตรุ่นต่อ ๆ ไปใช้ประโยชน์จากกองทุนนี้ได้

สำหรับแหล่งเงินทุนที่ใช้ที่ในเบื้องต้น แนวทางที่อาจจะเป็นไปได้ คือ การนำเงินค่าธรรมเนียมนักศึกษาที่เรียกเก็บส่วนหนึ่งมาจัดตั้งเป็นกองทุน หรือ การใช้เงินทุนบริจาคจากภาคเอกชน โดยในระยะแรกสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ตั้งเป้าหมายเงินทุนเพื่อการบริหารไว้ประมาณ 50 ล้านบาท และนำเงินนี้ฝากเป็นเงินต้นเพื่อได้ดอกผลร้อยละ 10 กลับมาสมทบเงินต้น ส่วนคุณสมบัติของกู้ยืมนั้น จะต้องเป็นนิสิตในระดับบัณฑิตศึกษาหรือปริญญาบัณฑิต ซึ่งไม่มีรายได้ประจำ และเป็นผู้ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่สมัครขอรับทุน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากโครงการดังกล่าวเพิ่งเริ่มจัดดำเนินการ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่างๆ ยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาหาแนวทางที่เหมาะสม ทั้งนี้ ได้กำหนดเงื่อนไขในระยะเริ่มต้นไว้ดังนี้^๕

1. วงเงินสูงสุดที่ให้กู้ยืม คือ 30,000 บาทต่อปี
2. การจ่ายเงินจะจ่ายให้ปีละ 2 ครั้ง
3. คิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อปี

^๕ สัมภาษณ์ วัฒนา ศิวะเกื้อ, ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายการเงิน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

4. ผ่อนชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย ภายหลังจากการศึกษา โดยจะให้ผ่อนชำระคืนเมื่อเงินเดือนสูงเกินระดับหนึ่ง และให้คืนประมาณร้อยละ 7 ของเงินเดือน แต่บัณฑิตอาจใช้คืนมากกว่านั้นก็ได้

5. ระยะเวลาในการผ่อนชำระคืน โดยผู้กู้ยืมระดับปริญญาบัณฑิต ต้องผ่อนชำระคืนให้ครบภายในเวลา 10 ปี ส่วนผู้กู้ยืมระดับบัณฑิตศึกษา ต้องผ่อนชำระคืนให้ครบภายในเวลา 8 ปี หรือน้อยกว่า หากนิสิตมีความสามารถในการชำระคืนได้ก่อนครบกำหนด

6. ใช้ความเป็นนิสิตในปัจจุบัน และความเป็นบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในอนาคต เป็นหลักฐานค้ำประกันเพื่อขอยืมเงินนี้

หมายเหตุ

- เนื่องจากในขณะนี้สภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังมิได้ออกระเบียบว่าด้วยโครงการกองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษาสำหรับนิสิต ดังนั้น หลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่าง ๆ ข้างต้นอาจเปลี่ยนแปลงไปจากนี้